

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

ZA NEKAJ VEČ KOT
2c NA DAN DOBIVATE
"GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izveniš sobot,
nedelj in praznikov).
:: Citajte, kar Vas zanima ::

Telephone: CHelsea 3-1242

Recreated as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 5. — Štev. 5.

NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 8, 1941—SREDA, 8. JANUARJA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

BORIS SE NE VKLONI HITLERJU

NASPROTJE MED KRALJEM BORISOM IN MIN. PREDSEDNIKOM FILOVOM . . . RUSKI SVETOVALEC V SOFIJI . . . NAPETOST V BALKANSKIH DRŽAVAH JE VELIKA

Vsled poročil iz Rumunske, da se prebivalstvo pripravlja k vstaji, ker se zbirajo ruske čete ob Dnjestrju in Prutu od Lvova do Odese in ker je bolgarski kralj Boris zadnje tri dni zavzel zelo odločno stališče—vse to je mnogo pripomoglo, da se je napetost na Balkanu znatno poglobila.

Poročila o Filovem potovanju neresnična

Sinoči se je v Sofijo vrnil ministrski predsednik dr. Bogdan Filov, ki je po splošnem mnenju prinesel s seboj nemške predloge. Zadnje čase pa se je med kraljem Borisom in Filovom pojavila nasprotja, vsled česar javnost pričakuje, da bo v bližnji bodočnosti prišlo v bolgarskem kabinetu do kake izpremembe.

Filov se odkrito zavzema za "sodelovanje" z osiščem pri stvarjanju "novega reda", kralj Boris pa z enim očesom gleda na Rumunsko, z drugim pa na turško armado v evropski Turčiji in je vsled tega proti vsakemu "sodelovanju" z Nemčijo.

V Sofijo je prišel posebni ruski odposlanec

V teh okoliščinah je prihod novega svetovaleca ruskega poslanstva Aleksandra Aleksandrova v Sofijo velikega pomena. Diplomatski krogi so mnenja, da je Aleksandrov prinesel s seboj ruske predloge, ki bodo zelo ugodni za Bolgarsko in jih bo tudi kralj Boris sprejel. Ti predlogi so tudi najbrže v zelo ozki zvezi s koncentracijami ruskih čet ob bolgarski severni meji.

Aleksandrov je bil do sedaj ravnatelj srednje evropskega oddelka v sovjetskem vnanjem komisarjatu in je izvedenec v balkanskih zadevah. Bil je tudi v rusko-nemški komisiji, ki je določila mejo na Poljskem. Da je bil poslan v Sofijo in ob času, ko Balkan zopet stopa v ospredje, tako važen mož, kot je Aleksandrov, je moral biti zelo tehten vzrok. Mesto svetovaleca v ruskem poslanstvu v Sofiji je bilo že dolgo prazno in izgledalo je, da ga Moskva ne namerava več izpolniti.

ti. Sedaj pa se je iz kakega razloga Josip Stalin premislil. Aleksandrov je star šele 33 let, toda zavzema v sovjetski diplomaciji zelo važno mesto.

Iz vsega tega more vsakdo sklepati po svoje. Jasno pa je, da je napetost v balkanskih državah zelo velika. Javnost pa z bojaznijo pričakuje naglo bližajocih se dogodkov, ki morajo priti. Nikdo pa ne more vedeti, kaj bo prišlo. Položaj je skoro isti, kot lansko spomlad, ko so prihajale vznemirljive vesti, dokler niso usodepolnega 10. maja prišle nemške čete korakati v Belgijo in Holandsko.

"Balkan je podoben knezu, ki molči in straži," pravi "Tribune de Lausanne." "Jutri bo vdarila strela — toda kam in kdaj?"

Ko se je sinoči ob 6.05 ministrski predsednik dr. Bogdan Filov vrnil z Dunaja v Sofijo, je takoj izjavil: "Poročila, ki so bila razširjena po Ameriki glede mojega obiska v Nemčiji niso resnična."

Več o svojem potovanju ni hotel povedati, toda dobro poučeni krogi so skoro prepričani, da mu Nemčija ni stavila nikakih zahtev, ali pogojev.

Jugoslavija kaže mir na zunan

Jugoslovanski vladni in vojaški krogi kažejo z ozirom na bližajočo se dogodke velik mir, navzlic temu, da vsakdo smatra danes za odločilni dan glede Bolgarske. Z ozirom na to e armada pripravljena in splošno je mogoče opaziti veliko premikanje vojaštva.

Razširjenje so vsakovrstne govornice, gotovega pa nikdo ne ve. Beograd je brez časopisov, kajti zaradi pravoslavniških božičnih praznikov do petka ne bo izšel noben list. Na praznovanje praznikov je prišlo v Beograd mnogo ljudi in vsakdo je prinesel s seboj kako poročilo. Nekdo je prinesel vest, da je bil bivši ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović prepeljan iz Ilidže blizu Sarajeva v nek drug kraj v Bosni. Ta vest se je naglo raznesla po Beogradu, toda pot-

La Follette priporoča previdnost

Bivši governer države Wisconsin pravi, da bi ne bilo prav nič čudnega, če bi nekega lepega dne pustila Anglija Ameriko na cedilu.

Pod pokroviteljstvom "American First Committee" je govoril po radio Philip F. La Follette, bivši governer države Wisconsin in brat zveznega senatorja Roberta M. La Follette, ter rekel, da Angležem niti v glavo ne pade, da bi se dali pobiti, če Amerika ne bo takoj stopila v vojno.

V Angliji je že zdaj na levi in na desni opažati znamenja, ki so svojevčasno javljala propast Francije.

Pazite, — je svaril La Follette, — da ne bo naša dežela pahnjena v trideset letno vojno ter se nekega dne znašla sama pred nemogočo nalogo, da se bo morala namreč boriti proti vsej Evropi in Aziji. Ta borba se ne bo vršila na ameriških tleh, kjer bi utegnili zmagati, ampak naši vojaki, ki se bodo morali boriti v 3000 milj oddaljeni Evropi in 6000 milj oddaljeni Aziji.

V Angliji so ljudje in sicer na zelo vplivnih mestih, ki so dosti bolj naklonjeni Nemčiji kot pa Združenim državam. Ni treba pozabiti, da so se še meseca februarja 1939 sestali v nemškem mestu Dueseldorfu zastopniki angleške in nemške industrije. Tam so sestavili načrte za pogodbo, čije cilje je bil pognati z združenimi močmi ameriško trgovino iz Centralne in Južne Amerike. Vpad v Čehoslovaško je izvedbo načrta preprečil, kar je pa stranskega pomena. Značilno je, da je tak načrt sploh mogel biti storjen po vsem sistem, kar je že Hitler storil. To naj bi pomislili Amerikanci.

diti je nikdo ne more, toda radio postaja jo je razglasila.

Navzlic vsakovrstnim vznemirljivim poročilom pa so ministri večinoma šli na svoje domove, da praznujejo Božič. Celo ministrski predsednik i Dragiša Cvetković se nahaja na svojem domu v Nišu. Vnanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković je menda edini minister, ki je ostal v Beogradu.

La Follette, ki je bil dva termina governer, je očital predsedniku, da je skušal s svojim govorom pred novim letom preplašiti Amerikance.

Iz zadnjih izjav angleškega kabineta, — je izvajal La Follette, — iz zadnjega govora lorda Lothiana in poročil naših poročevalcev, ki so šla skozi angleško cenzuro, je bilo jasno razvidno, da Anglija brez popolne pomoči Združenih držav ne more zmagati. Če se mi ne bomo udeležili vojne, se Angleži ne bodo dali pobiti.

V zgodovini teh dni bomo prav gotovo naleteli na iste pozive in mogoče celo ultimete, ki so prihajali v Belo hišo tik pred razsulo Francije, ter so napotili predsednika, da je govoril v Charlottesville "roki, ki je iz zasede potisnila bodalo v hrbet."

Ko sem se vrnil spomladi leta 1939 s potovanja po Evropi, sem opozoril predsednika Roosevelta, da se bo v slučaju vojne Francija najbrže razsula. Mislim, da smem povedati, da se je predsednik tej moji izjavi smejal. Zdi se mi, da je dobil svoje informacije od poslanika Bullitta, ki je zdaj preselil svoje vojno ščevanje iz Francije v Združene države.

Če bi bilo predsedniku dovoljeno, — je izjavil La Follette, — izvesti njegov izvenpolitični program, bi bile Zdr. države kmalu v vojni in sicer v popolni vojni tako velikega obsega in tako ogromnih stroškov, da bi bila v primeri z njimi naša prizadevanja v zadnji vojni malenkostna in ničevna.

Predsednikov novoletni govor je vseboval "časovno bombo"—namreč jasno in izrazito izjavo, da bomo izgotovili in odposlali dovolj orožja za zajamčenje zmage Angliji.

KOVINARJI NE BODO ŠTRAJKALI

Trinajst kovinarskih unij ima nad 850 tisoč članov, načeljuje jim pa John Frey. — Vsi morabitni spori naj bi bili predloženi razsodišču.

Kovinarji, ki so člani Ameriške delavske federacije, so sklenili, da ne bodo vprižarjali štrajkov v vojni industriji, pod pogojem seveda, če bodo delodajalci zadovoljni predložiti vsako sporno zadevo posebnemu razsodišču.

Ameriška delavska federacija ima trinajst unij kovinarjev, v nji so mehaniki, strojni tehniki, risarji in navadni težaki. Dosti kovinarjev je zaposlenih v ladjedelnicah, ladjegradnja je pa ena najvažnejših industrij deželne obrambe.

Kovinarjem predseduje J. Frey, in po njegovem zatrdilu ima 13 unij nad 850 tisoč članov. Koliko jih je zaposlenih v vojni industriji, pa ni mogel povedati.

Predsednik in 8-urni delovnik

Predsednik Roosevelt je odpravil osemurni delovnik za vladne uslužbence, zaposlene pri konstrukciji armadnih in mornariških oporišč, ki jih je Amerika prevzela od Anglije. Tozadevno odredbo je podpisal dne 31. decembra ter je bila tri dni kasneje objavljena v zveznem registru.

Predsednik poudarja, da je v interesu narodne obrambe oporišča čimprej zgraditi. Omenil je tudi, da je mogoče v slučaju izredne potrebe osemurni delovnik odpraviti.

Mornariški department bo posredoval

Ker bi stavka v Babcock & Wilcox tovarni v Bayonne, N. J., precej ohromila mornariški obrambni program, je izjavil Charles Johnson Post, zvezni delavski posredovalec, da bo nedvomno posegel vmes mornariški department. Tovarna ima velika naročila za parne kotle.

Stavko so proglasili CIO delavci, ker jim vodstvo tovarne noče plačati 65 centov na uro. Dobili so le po 55 centov na uro, kar se jim je zdelo dosti premalo.

Nov načrt CIO

V teku enega tedna bo Philip Murray, predsednik CIO, predložil predsedniku Rooseveltu načrt, kako bi bilo mogoče pospešiti narodnoobrambni program s povečano produkcijo jekla.

To bo že drugi program za pospeševanje vojne industrije. Prvega je sestavil Walter Reuther, načelnik General Motors oddelka United Automobile Workers, ki je priporočil, izrabiti ves neporabljen prostor in vse počivajoče stroje v avt. h tovarnah ter producirati 500 letal na dan.

V izjavi izvršilnega odbora je rečeno:

Narodnoobrambni program zahteva čimhitrejšo produkcijo vsega, kar potrebujemo za našo lastno obrambo in za pomoč Angliji. Vsled tega se je pojavila v industriji potreba enotne politike in enotnih metod.

Frey je tudi rekel, da bodo sklenjene posebne pogodbe med delavci in ladjedelnicami v večjih okrožjih, naprimer za pacifično obal, Velika jezera, Mehški zaliv, atlantsko obaliti.

Med vodstvom ladjedelnic in delavcev mora vladati najlepší sporazum,

FARMERJEM SE BLIŽAJO BOLJŠI ČASI

Povečana industrijalna produkcija bo imela tudi na poljedelstvo ugoden vpliv. — Lani so imeli farmerji 9500 milijonov dolarjev dohodkov.

Poljedelski department je napovedal za tekoče leto ameriškim farmerjem boljše čase.

Urad za poljedelsko gospodarstvo je mnenja, da bo povečana industrijalna produkcija izvedla na poljedelstvo ugoden vpliv. Pomisliti je treba, da je narodnoobrambni program zdaj šele v začetnem razvoju. Ko bo v polnem razmahu, bo opaziti vse povsod ugodne posledice.

Farmerji bodo imeli letos znatno večje dohodke, — pravi urad, — toda vpošteva-

ti je treba, da bodo imeli tudi več stroškov, kajti cena vse mu bo narasla. Lani je znašal dohodek ameriških farmerjev devet tisoč petsto milijonov dolarjev ter je bil največji v zadnjih desetih letih.

Živil je dovolj za vojaške potrebe in za potrebe civilnega prebivalstva. Mesa bo porabljenega znatno več; istotako tudi sadja in pšenice.

Sredi poletja bo na razpolago 400 milijonov bušjev pšenice.

POROČILO URADA ZA LJUDSKO ŠTETJE

Privatna poročila glede nezaposlenosti so precej pretirana. — Soglasno z uradnim ljudskim štetjem je bilo lanskega marca le nekaj nad pet milijonov oseb nezaposlenih.

Iz poročila, ki ga je izdal urad za ljudsko štetje, je razvidno, da je bilo lanskega marca v Ameriki 5 milijonov 110 tisoč 270 oseb nezaposlenih. Potemtakem so bile privatne cenitve precej pretirane.

Narodni industrijalni konferenčni urad, ki ga financirajo velike družbe, je navedel za mesec marec 9 milijonov 300 tisoč nezaposlenih, dočim je Ameriška delavska federacija cenila njihovo število na 10 milijonov 200 tisoč, CIO pa celo na 12 milijonov.

Lanskega marca je bilo v Ameriki 100 milijonov 972 tisoč 196 oseb, starih nad 14 let. Od teh jih je bilo zaposlenih 45 milijonov 350 tisoč 430 (reliefni delavci niso všteti v to število).

5 milijonov 110 tisoč 270 oseb ni bilo zaposlenih niti v privatni industriji niti pri kakšni vladni agenciji. Pri vladnih reliefnih agencijah (WPA, NYA ali CCC) je delalo 2 milijona 380 tisoč 62 oseb.

Od ostalih 48 milijonov 131 tisoč 434 nad 14 let starih oseb, jih je bilo 28 milijonov 838 tisoč 484 zaposlenih doma; 9 milijonov 70 tisoč 986 jih je hodilo še v šolo; 11 milij. 226 tisoč 374 jih je bilo po raznih zavodih; 1 milijon 986 tisoč 349 nezaposlenih se sploh ni brigalo, da bi si poiskali kakšno delo. 5 milijonov 220 tisoč 98 jih je bilo pa za delo popolnoma nezmognih.

WOLLOV POZIV AMERIŠKIM DELAVCEM

Dolžnost ameriških delavcev je pomagati svojim angleškim tovarišem. — Značilna obletnica Amalgamated Clothing Workers.

Mathew Woll, prvi podpredsednik Ameriške delavske federacije, je poslal vsem predsednikom narodnih in mednarodnih unij, priključenih Federaciji, okrožnico, v kateri poziva ameriško delavstvo, naj z vsemi silami pomaga svojim angleškim tovarišem.

Woll je predsednik Lige za človečanske pravice, svobodo in demokracijo.

Izvršilni odbor Ameriške delavske federacije je v tesni zvezi z Walterjem Cirine, generalnim tajnikom angleškega strokovno-unijskega kongresa. V New Yorku bodo tekom tega meseca praznovali Amalgamated Clothing Workers značilno obletnico.

14. januarja bo namreč poteklo trideset let, odkar je unijska podpisala svojo prvo pogodbo z znano tvrdko Hart Schaffner and Marx.

S tisto pogodbo je bil dan temelj uspešnemu kolektivnemu barantanju med delavci in delodajalci, ne samo v industriji oblek, pač pa tudi v raznih drugih industrijah.

Izredna sreča

V bližini Roswella, New Mexico, je zadel avtomobil v velik truck. Na trucku je bilo 200 zabojev jaje, vrednih \$1.700.

Posledica: Avtomobil je bil popolnoma razbit; truck je izgubil dvoje koles in je bil precej poškodovan; niti eno jajce se ni ubilo.

Ubogi zaljubljeni!

Župan Salt Lake City, Utah, ki je nedavno odpravil iz salonov godbene aparate je odredil: — Mladi ljudje imajo navado ustaviti karo pred hišo svoje izvoljenke ter tako dolgo trobiti, da se pokaže izvoljenka pri oknu ali na pragu. Avtomobilski rog pa ni bil iznajden v ta namen, pač pa zato, da opozarja pešce in avtomobiliste na nevarnost. Tisti, ki bo trobil pred hišo, bo kaznovan.

Zaljubljenec bo moral torej dekletu poživigati ali pa stopiti v hišo in potrkati na njena vrata.

Avstralske čete v Afriki

Slika kaže avstralske vojake na vojaških trkih, ko so prišli v Egipt, da se pridružijo anglijski armadi v vojni proti Italom. Avstralci so vodili napad na Bardijo.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation).
Frank Seker, President; J. Lapsha, Sec. — Place of business of the
corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za četrt leta \$1.50.— Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—
Za inozemstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

ANGLEŠKA ZMAGA V AFRIKI

Če bi Angleži ne kontrolirali Sredozemlja, bi ne mogli zmagovati v Severni Afriki. Italijanski maršal Graziani je več mesecev počival v severovzhodnem delu Egipta ter ni mogel začeti pohoda proti Kairu in Sueškemu prekopu iz enostavnega razloga, ker ni mogel po morju dobiti potrebščin iz Italije.

Angleži, ki kontrolirajo Sredozemsko morje, so pa oskrbeli svojo armado z živežem, municijo in orožjem, dočim Graziani ni mogel drugega kot čakati, kdaj bo nasprotni padel po njem.

Laško vojaštvo je bilo kaj kmalu poginano iz Egipta, prejšnji teden je pa dospelo poročilo o sijajni angleški zmagi pri Bardiji v italijanski Libiji.

Če bo Angležem uspelo prodirati v zapadni smeri ob severoafriški obali do Tripolija ter Tripoli zavzeti, bodo Italijani odigrali svojo vlogo v Afriki.

V Abesiniji naj ostane laška armada do konca vojne. Upala si ne bo nikamor in dosegla ne bo ničesar. Po vojni bo kaj lahko obračunati z njo.

Angležem je omogočilo zmago njihovo brodovje. Brez brodovja bi ne bilo mogoče opremiti angleških in avstralskih vojakov ter jih poslati proti Grazianiju.

O angleški kontroli nad Sredozemljem priča prav posebno dejstvo, da angleške zavarovalnice prav rade zavarujejo blago, ki ga prevažajo angleški parniki po morju, ki ga smatra Mussolini za svojo last. Angleške vojne ladje si upajo celo v Jadransko morje in preskrbujejo grško armado z orožjem, municijo in drugimi potrebščinami.

Pa še enega dejstva se ne sme prezreti. Navzlic izrecni nemški zahtevi ni hotel zavzeti francoski maršal Petain, predsednik nepodjarmljene Francije, napram Angležem odločnejša stališča. Tega nedvomno zato ni storil, ker je francoski general Weygand, poveljnik francoskih sil v Severni Afriki, odvisen od milosti angleške mornarice.

General Weygand ni bil nikdar prav posebno izrazit demokrat, bil je pa vedno zmogel vojak, in vojniki običajno računajo z dejstvi.

Francoska odločnost je nedvomno posledica laških porazov v Afriki. General Weygand je bil eden tistih, ki so bili meseca junija prepričani, da je Anglija že na robu poraza. Vsa francoska politika je temeljila na tem prepričanju. Danes sta pa maršal Petain in general Weygand menda drugačnega mnenja.

Na podlagi teh dejstev je mogoče ugibati o gotovih možnostih.

Sedanj vojna se vrši na kopnem, na morju in v zraku. Angleški uspehi vzbujajo upanje, da bo Anglija, ne samo obdržala, pač pa tudi povečala svojo moč na morju. Ako Anglija obdrži in razširi to moč ter dobi toliko letal, da se za more kosati z Nemčijo v zraku, bo nemška kontrola na kopnem pčlagoma izgubila svoj pomen in veljavo. Blitzkrieg se v tem slučaju ne bo več ponovil, ampak bodo kopenske sile igralo slično vlogo kot so jo igralo v svetovni vojni ali pa celo v Napoleonovih časih.

Angleška kontrola morja pa mora še nekaj več pomeniti kot pa samo blokado Nemčije in ozemlja, ki so ga Nemci zavzeli. Zajemati mora varnost morskih poti med Anglijo in Združenimi državami ter Anglijo in njenimi dominijami.

Edinole pod tem pogojem bo "arsenal demokracije" uspešen in bo začel zadajati nacijem usodne udare.

Angleška zmaga v Afriki je namignila Ameriki, da je treba angleško mornarico še bolj ojačiti, kar bo povsem mogoče z uveljavljenjem Rooseveltovega načrta, naj bi dobila Anglija čimprej tristo posebno zgrajenih tovornih parnikov.

Zdi se, da se blitzkrieg ustavi na morskem obrežju, ako nasprotna stranka kontrolira morje.

O tem se je pred več kakor sto leti že Napoleon prepričal, in tudi Hitlerju se bodo odprle oči.

Ameriška pomoč Angliji bo zadala nemškemu nacizmu smrtni udarec. Angleška nadvlada na morju in v zraku bo zajamčila tudi Združenim državam mir.

Za ohranitev miru pa ni nobena žrtev prevelika.

Mehiška vlada bo prevzela železnice

Pred dvema letoma je mehiški predsednik Cardenas razlabil mehiške železnice ter njihovo upravo poveril 50 tisoč železničarjem.

Delaveci pa niso znali prav gospodariti. Namesto dobička so imele železnice v treh letih skoraj tri milijone dolarjev izgube.

Vlada je vsled tega sklenila prevzeti kontrolo nad vsem mehiškim železniškim sistemom.

Gozdni delavci v Sloveniji

Lesna industrija in trgovina zavzema v narodnem gospodarstvu Slovenije važno mesto. Les iz slovenskih gozdov je za kmetijsko najpomembnejši vir dohodkov, ker je poljske zemlje premalo, da bi preživljala kmetijsko prebivalstvo, ali dala proizvode za trg. Gozd in živina dajeta kmetu človeku vsak dan kruh v izmenjalnem gospodarstvu, poljski pridelki pa ostanejo za lastno potrebo. Gozdno in lesno gospodarstvo ustvarja obsežen trg za zaposlitev slovenskih stalnih poklicnih in pa tudi priložnostnih delavcev, kakor so mali posestniki, kajzarji in bajtarji.

Gozdno-žagarska industrija, v katero je všteta tudi lesna trgovina, izkazuje po podatkih okrožnega urada v letnem povprečju 5000 prijavljenih zaposlenih delavcev. Ta številka pa niti približno ne ustreza stvarnemu stanju števila zaposlenih gozdnih delavcev. V gozdovih, odnosno v žagarski in lesni industriji išče svojo zaposlitev mnogo več oseb, kakor pa to kažejo številke v statističnih izkazih. O gozdnem in poljedelskem gospodarstvu imamo razmeroma mnogo znanstvenih razprav, ki imajo namen prikazati socialno-gospodarsko strukturo podeželskega prebivalstva in naše slovenske vasi. Z razmišljanjem socialnega položaja podeželja se ne ukvarja mnoge ankete in konference, ki so morale vse brez izjeme priznati, da so življenjske pridobitne prilike slovenskega človeka na vasi skrajno slabe. Ogromno je število onih, ki morajo iskati kruh izven rednega kmetijskega dela v tovarni, obrti, pri javnih delih, v gozdovih in podobno.

Študij življenjskih prilik v vasi kaže, da mora biti v gozdno-žagarski lesni industriji in trgovini zaposlenih najmanj 15 tisoč oseb in ne samo 5000 kakor jih izkazuje uradna statistika okrožnega urada. Samo del gozdnega delavstva je torej deležen zaščite socialnih zakonov, posebno zakona o zavarovanju delavcev, ostali očitajajo stalno izven te prepotrebne zaščite. Tako so gozdni delavci prepuščeni sami sebi in svoji revščini v primeru brezposelnosti in bolezni, za nezgode pri delu jim ne more biti priznana renta in — v starosti in onemoglosti so izključeni.

Čeni od pokojninske prekrbe. Naša lepa vas je izvzeta od velikega socialnega napredka, ki je izražen v delavskem socialnem zavarovanju. Niti za malenkost ni oslabiljena sramotna učinkovitost nesodobne socialne ustanove preužitkarskega koda. Deset tisoč najrevnejših bajtarjev in kajzarjev, deloma tudi izrazitih poklicnih delavcev, mora s strahom pričakovati svojo starost. Sumka in žagarska industrija ne audita celoletne zaposlitve. Zaposlitev je deloma sezonska, kar pomeni, da delavci ostajajo brezposelni, kar pomeni socialno bedo. Zaradi slabe socialne zaščite gozdnih in žagarskih delavcev posebno zaradi izpada socialnega zavarovanja, je lesna industrija postavljena v privilegiran položaj. To ni v redu. Lesna industrija ni izpostavljena večjim krizam kakor so ostale industrije. Morda lesna industrija doživlja ugodnejše konjunkturo kakor marsikatera druga gospodarska panoga.

Kako je mogoče, da deset tisoč gozdnih delavcev ni pritegnjeno v socialno zavarovanje? Najvažnejši vzrok je v tem, da mnogi smatrajo da delavci, zaposleni pri sečnji v kmetijskih gozdovih, niso podvrženi zavarovanju, češ, da imajo značaj poljedelskih delavcev, ki so od zavarovanja izzeti. Tako razlaga zakona ni pravilna. Tudi delo v kmetijskih gozdovih spada pod obveznost zavarovanja, ako je les namenjen za trg in ne za lastno kmetijsko uporabo. Lesna industrija se je večkrat izognila zavarovanju na ta način, da je sečnjo lesa prenesla na kmetijskega lastnika gozda, ki je smatral, da njegovi delavci niso podvrženi zavarovanju.

Samo v slučaju nezgode je tak delodajalec skušal uveljaviti zavarovalno zavezanost. S tem so zavarovanje obremenjevali samo slabi riziki. V gozdih je običajno akordno delo. Akordant se je zavarovanju izognil, večkrat v sporazumu z delavci, glavni podjetnik pa je smatral, da ima dolžnosti po zakonu o zavarovanju delavcev izpolniti akordant. Tudi revizija gozdnih obratov je otežkočena.

Zavarovanje gozdnih delavcev je važno socialno vprašanje, ki mora biti pozitivno rešeno. V najširšem obsegu možnem.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki . . . Posluje že 47. leto

Članstvo 37,000 Premoženje \$4.500.000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 122.55%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštini in nadosolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavaruješ za smrtino, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate sedanj dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogoče in bogate katoliške podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednota, ali pa na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

BLAZNIKOVA Pratika za leto 1941 Cena 25c

* poštino vred
KNJIGARNA
"Glas Naroda"
216 West 18th Street
New York, N. Y.

Če bi bili pritegnjeni v zavarovanje vsi delavci, zaposleni v gozdno-žagarski industriji, ko bo odpadla tudi izjema, da zavarovanju niso podvrženi delavci pri javnih delih, bomo za velik korak približali realizaciji zahteve po starostni preskrbi podeželskega ljudstva, ki je stalno na dnevnem redu. Kmetijske organizacije zelo premalo store, da bi problem prišel bliže rešitvi. Slovenske občine se za ta problem skoro da ne zanimajo, čeprav se jim dnevno valjajo pod nožem. Sem spada gotovo veliko socialno vprašanje starostne in onemoglostne preskrbe kajzarjev in bajtarjev.

Nemci zopet bombardirali London

Nemški aeroplani so zopet prišli ob belem dnevu napadati London ter so večkrat v velikih skupinah prileteli nad mesto. Vrgli so mnogo bomb, ki pa niso zahtevale mnogo človeških življenj.

Nemški letalci so tudi obiskali Liverpool ter nekaj krajev ob jugovzhodni obali.

Admiral Leahy v Vichyju

Novi ameriški poslanik pri francoski vladi v Vichyju admiral Leahy, je danes maršalu Petainu vročil svoje poverilne listine. Časnikarski poročevalci pravijo, da bo admiral Leahy pojasnil maršalu Petainu in francoski vladi, kolike važnosti je pomoč Združenih držav Angliji in drugim državam, ki se bojujejo z diktatorskim državami.

Vodstvo oboroževalnega programa

Nadzorstvo oboroževalnega programa je predsednik Roosevelt poveril štirim moškim, ki so: William S. Knudsen, Sidney Hillman, vojni tajnik Henry Stimson in mornariški tajnik Frank Knox. V tem odboru pa imata najvišjo oblast Knudsen, ki bo zastopal industrijalce, in Hillman, ki zastopa delavce.

Peter Zgaga

Zdaj po novem letu bo pa v Nemčiji tako: Kogar bodo s ceste pijanega pobrali, ga bodo fotografirali in sliko objavili v listih.
To naj bi bila kazen za pijanost. Pa pravzaprav ne bo nobena kazen, pač pa le zavist vzbujajoče dogodek.

Lov v New Jersey

Sezona za streljanje srnjakov in jelenov je trajala v državi New Jersey pet dni. V tem času so lovci podrli 2477 srnjakov in jelenov.
Največ jih je padlo v Burlington okraju, namreč šeststo.

Tekom lanske (1939) sezone, ki je trajala samo štiri dni, je padlo 2366 te divjadi.

PET GLAVNIH LONDONSKIH MILIJONARJEV.

Malo komu je znano, da pripada London prav za prav petim angleškim milijonarjem. Glavna med njimi sta sir Ernest Butte in lord Brown. Ine sira Butte-a se je pojavilo letos sponzlad naenkrat v ospredju interesov angleškega tiska in sicer takrat, ko je bilo razpisano angleško vojno posojilo. Butte sam je podpisal 50,000 funtov sterlingov. "Daily Herald" je cenil njegovo premoženje na 30 milijonov funtov sterlingov. O tem, kako ogromno mora biti v resnici njegovo premoženje, priča nedavno prodaja dela Buttejevih nepremičnin lordu Brownu. Butte je prodal lordu Brownu 12,000 stanovanjskih hiš, 320 trgovin, 135 restavracij, 14 gledališč in kinematografov ter 15 pristanov. Lord Brown je plačal za te nepremičnine, ki so same po sebi že mesto srednje velikosti, 20,000,000 funtov sterlingov. Butteju pa je ostalo še 8000 stanovanjskih hiš, 600 trgovin, 120 restavracij, 6 kinematografov in 8 pristanov. Približno 1,200,000 plačnje Butteu najemimo. "Daily Herald" je poročal, da dobi Butte mesečno 450,000 funtov brez dohodkov od kinematografov, gledališč in pristanov.

POPRAVEK.

Nedavno smo poročali, da je v So. Chicago, Ill., umrl rojak Frank Gurasne. To pa ni pravilno ime, temveč Jurane. Uredništvo.

POZOR —

Potrebnjem hlapeca, kateri je zmogel opravljati vsa farmarska dela. Plača po dogovoru. Farma ni velika. Ako katerega vesel, naj se prijavi na sledeči naslov: LEO BREGAR, RFD 1, Doylestown, Ohio.

Marsikomu se bodo ob po in bo žalostno vzdihnil:

— Salament, ta pa ima ččo. Le kje se ga je tako do zavesti nalezel?

V Nemčiji namreč porab 95 odstotkov vsega alkohola pozon strojev in avtomobilov nekoč slovito nemško pivo bilo pa po Hitlerjem naroč degradirano na pol proceen

Kdor se torej hoče v tal okoliščinah do nezvesti nap mora poznati tajne vire in t ra imeti dosti denarja.

Z Balkanci n' priporočlj česeni zobati.

Balkanske vojne so pokaz le, da so Turki dobri vojali da so grški vojaki še bolj kot turški; da se z Bolgari morejo meriti niti Turki n Grk.; toda Srbi so ugnali B gare v kozji rog.

Ni čudno, če se Hitler ob tavlja. Na Zapadu si ob Agliji krha čeljusti, na Balkan si pa utegne še kaj drugega skrbati.

Kar svojega kompareta Mussolinija naj vpraša.

Statistika marsikaj dokaz Tako je naprimer tudi dokazala, da žive vdove delj kot pa njihovi možje.

Če govori žena o čem, govori bodisi o moškem, z moškim ali pa v moškega.

Mož stoka, ker bo tako kmalu umrl, žena pa, ker se je tako zgodaj rodila.

V indijski državi Mandi je naselbina, v kateri živi čudno cigansko pleme, ki je ohranilo staro, tudi čudno navado. Očetje namreč prodajajo ženi nom svoje hčere na vago. Funt dobro raščene dekleta stane eno rupijo. Ta običaj ima za posledico, da starši že od otroških let dobro krnijo svoje hčere, da se čimbolj zrede.

Oblasti pa bi rade preprečile to trgovino z dekliskim mesom. Ker je pa ne morejo kratkomalo prepovedati, so našle drug izhod. Država je tako trgovino visoko obdavčila.

Ciganski očetje zdaj lahko izbirajo: ali mnogo denarja za debele hčere in visoke davke ali pa suhe hčere in nizke davke pri njihovi ženitvi.

Zdaj nosijo nekatere ženske steklene pete. Kdo ve, kaj si bodo še izmislile.

Sicer pa, ali veste, kdo je iznašel visoke ženske pete? Zgodovina pravi, da jih je iznašla neka precej pritičena ženska, katero je bil mlad, čeden fant trikrat zapovrstjo na čelo poljubil.

Ko je izgubil bogat možak vse svoje premoženje, ga je takoj prvi dan zapustila polovica prijateljev. Drugi so šele po dveh dneh zvedeli, kaj se mu je zgodilo in so ga šele po dveh dneh zapustili.

Rojak, ki mu ni delo prav posebno dišalo, je zjutraj pogledal izpod odeje na uru in potihem dejal:

— Če me v desetih minutah žena ne pokliče, bom danes še šilht zaumil.

Sveti Trije kralji so za nami, dati se je že za spoznanje podaljšal; kolesje po tovarnah se noč in dan vrti; gospodarji ne presegajo več delavca po pleši in po sivih lasih.

Z ozirom na vse to konstatiram, da je znatno bolje kot je bilo.

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

(V angleškem jeziku)

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$2.—

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda; ki mu je kaka jed posebno v navadi

Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvežbati in izpopolniti.

Naročite pri: KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street, New York, N. Y.

Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer bivajo in delajo Slovenci

Delavci so se zavzeli za tovariše

Majnerji so poslali kanadskemu justičnemu ministru v obliki resolucije protest zaradi aretacije 46 delavcev. — Odredbe za obrambo Kanade je treba pravilno tolmačiti.

Sredi meseca decembra je bilo v Kirkland Lake, Ontario, značilno delavsko zborovanje. Zborovali so člani Kirkland Mine and Mill Workers unije ter pri tej priliki protestirali proti aretaciji 46 delavcev, aretiranih v zvezi z delavskim sporom med Chryslerjevo korporacijo in njenimi uslužbenci.

Pri tej priliki so zborovali odobrili protest, ki je bil v obliki resolucije poslan justičnemu ministru Ernestu Lapointe v Ottavi, Ont.

Protest, oziroma resolucija je naslednje vsebine:

"Člani Kirkland Lake Mine and Mill Workers unije, Local 240, smo natančno premetrili in proučili sledečo zadevo:

"46 delavcev, članov Locala 195, unije avtnih delavcev, je bilo aretiranih in obsojenih na podlagi 'odredb za obrambo Kanade'. Aretirani so bili zaradi postavljanja oziroma klavarjenja (loitering) četudi so v resnici piketirali, ker jih je Chryslerjeva korporacija v Windsorju odpustila iz službe tekotno spora o mijskih zade-

vah. Piketiranje je po kanadskih postavah povsem postavno.

"Oblasti pa piketiranje niso smatrale za postavno dejanje, pač so ga na označile z besedo 'loitering' za zločin, kar je v krivičnem nasprotju z 'določbami za obrambo Kanade'."

"19. junija 1940 je vlada v zvezi s tem odločila, da ima delavstvo v vojnem času pravico organizirati se brez vmešavanja delodajalcev, ter s tem tudi priznala, da ima delavstvo pravico mirno uveljaviti zahteve unije. Aretacija in obsodba omenjenih delavcev pa dokazuje, da so se oblasti poslužile 'odredb za zaščito Kanade' v korist delodajalcev ter proti delavskim postavno organiziranega delavstva.

"Vsi delavci zahtevamo, naj se taki slučajji več ne ponavljajo in naj bodo 'določbe za obrambo Kanade' tako prikrito-jene oziroma spremenjene, da ne bodo več škodovala delavskim interesom.

"In nadalje zahtevamo, naj instituciji minister takoj razveljavi obsodbo, izrečeno nad omenjenimi 46 delavci Chryslerjeve korporacije v Windsor, Ontario."

ZANIMIVA KNJIGA

(Kanadski statistični urad poroča, da je izšla Kanadska Letna Knjiga (Canadian Year Book) za leto 1940.

V knjigi so opisani vsi naravni viri Kanade in njih razvoj, zgodovina dežele, njene naprave in ustanove, najrazličnejše vrste produkcije, trgovina, transportacija, finance, vzgoja itd. Na kratko rečeno, kdor prečita to knjigo, ima precej natančen vpogled v socialne in gospodarske razmere kanadskega dominija. Novo izdajo je pregledal in odobril Hon. James A. MacKinnon, trgovinski minister.

Knjiga ima 1200 strani. Posebno zanimiv je članek o razvoju in napredku Kanade iz leta 1871.

Knjiga stane \$1.50, s tem so komaj pokriti stroški za papir, tisk in vezavo. Kdor jo hoče imeti, naj jo naroči od King's Printer, Ottawa.

Nove zračne proge

Izvedenci ameriškega Civilnega aeronautičnega urada so priporočili ustanovitev dveh novih zračnih prog in sicer: med Torontom v Kanadi in New Yorkom za redni potniški in poštni promet;

ter med Buffalom v New Yorku in Torontom.

V svojem poročilu pravijo izvedenci, da bi direktna zračna zveza med New Yorkom in Torontom pospešila poštne pošiljke, namenjene v Evropo.

ZENITNA PONUDBA

Slovenec, samostojen, srednje starosti, ki ima lep dom, trgovino in nekaj denarja, se želi v bližnji bodočnosti oženiti ter bi se rad v to svrhu seznanil s Slovenko ali Hrvatico v starosti od 24 do 33 let, tudi če je vdova brez otrok. Resne ponudbe je poslati na: ZENITNA PONUDBA, c/o Glas Naroda, 216 W. 18th St., New York.

Dobrouspela božičnica

Dobro teden pred božičem so priredili Hrvatski tamburaši in člani Hargreaves koncertne godbe božičnico, ki je prinesla približno 50 dolarjev čistega dohodka. Z denarjem so bila kupljena božična darila revnim otrokom.

Posebno so se postavili tamburaši. Zajčev "Večer na Savici" je vse zadivil in i-totako so ugajale navzočim hrvatske narodne pesmi.

Prireditve se je vršila pod vodstvom Al Gersona.

Kanada se strinja z delavskim ministrom

(Kanadski listi so na prvih straneh objavili izjavo Ernesta Bevana, angleškega delavskega ministra, glede priporočila ameriškega predsednika Roose-

Menda ni nikjer drugje na svetu zimski šport tako razvit kot v tej deželi. — Kanadskemu športniku je sneg to, kar je kanadskemu farmerju pohleven pomladni dež. — Smučišča, kakršnih ni nikjer drugje.

Bela opojnost v Kanadi

Narava je Kanadi v vseh letnih časih zelo naklonjena. Pozimi ji je sneg prava blagodat.

Kanadski športniki—in telje brez števila—vsako leto tako ali pa še bolj nestrpno pričakujejo snega kot ga pričakuje šolska mladež. Kanadski in športnikom je sneg to, kar je kanadskemu farmerju ponižen pomladni dežek.

Sneg je pa za deželo tudi velikega gospodarskega pomena, vir velikih dohodkov.

Svoječasno so Kanado samo poleti obiskovali turisti, z razvojem zimskega športa se je pa tudi število zimskih obiskovalcev in izletnikov znatno povečalo. V razmeroma kratkem času si je pridobila Kanada—kar se tiče zimskega športa—prvenstvo.

Eden najbolj priljubljenih zimskih športov na severoameriškem kontinentu je danes smučanje (skiing).

Ta šport je uvedel v Kanado konci prejšnjega stoletja lord Minto, ko je bil generalni guverner v Kanadi. Ustanovil je tudi Ottawa Ski Club. To je bil prvi tak klub v Kanadi, kmalu po tistem so se pa začeli ustanavljati po vseh važnejših mestih med Atlantikom in Pacifikom.

Danes je že 115 ski klubov v Kanadi, ter imajo nad 25 tisoč članov.

Po deželi je povrh tega tisoče mladih ljudi, ki niso člani nobenega kluba, pa jim je smučanje najljubša zimska zabava.

Zadnja leta se je silno razširil program, posvečen zimskemu športu v Kanadi, predvsem seveda smučanju.

Po vseh važnejših športnih središčih so hoteli in kabine za smučarje. Smučarje prevajajo po nizki ceni posebni vlakci, smučišča so v najlepšem redu, istotako tudi skakalnice in vse, kar je s tem športom v zvezi.

Kanadske narodne parke so že nedavno obiskovali turisti samo poleti, zdaj imajo pa tu-

velta, da je treba plačati blago z blagom.

"To nam ne bo omogočilo samo znanje v sedanji vojni," je dejal minister, "ampak nas bo po vojni tudi izrgalo iz ročice spekulativcev."

Minister je tudi rekel, da je tekoni zadnje vojne vršila angleška kraljeva mornarica delo petih mornaric, ter dostavil:

"V sedanji vojni ne sme biti nobenih nevtralecev. Sleherni mora biti bodisi na tej, bodisi na drugi strani. Angleži in njihovi zavezniki so v frontni črti, ostale države se pa morajo prej ali slej odločiti za to ali eno stran. Med pravico in krivico namreč ne more biti nobene nevtralnosti.

Majne najele 212 novih delavcev

Meseca oktobra in novembra o prenosovne družbe v Kirkland Lake, Ont., najele 212 novih delavcev.

Wright-Hargreaves majna je najela 74; Lake Shore 48; Tack Hughes 22; Kirkland Hold 25; Sylvanite 17. Macasa 14; Tourn 12.

Poleg tega so omenjene kompanije najele meseca oktobra 78, meseca novembra pa 49 začasnih delavcev.

PRVA KONVENCIJA VZAJEMNE PODPORNE ZVEZE "B-L-E-D", 8. decembra, 1940 v Kirkland Lake, Ontario, Canada.

Imena od leve v desno: 1. vrsta—Frank Mele, Anton Pečaver, Fr. Grebene (tajnik), Anton Turk (stari predsednik), Fr. Marušić (konvenčni predsednik), A. Hočevar (stari blagajnik), Joe Makše; 2. vrsta—Louis Zdravje, John Lavrič, Vinko Vidrih, Anton Prevec (novi blagajnik), John Star, Fr. Zidar, Louis Zevnik, Joe Kobetič; 3. vrsta—Matija Otoničar (podpredsednik), Joe Pečarič, Joe Pogorele, Fr. Urbas, Stefan Eugina, Fr. Sparmblek, Fr. Pavček; 4. vrsta—Peter Gregorič (bol. nadzornik), Matija Špehar (novi predsednik), Anton Krašovec, Joe Francelj, Anton Stariha, Martin Novak; 5. vrsta—Frank Pust in John Braniselj (stari podpredsednik).

KANADSKI PŠENIČNI KRALJ — V ARMADI

Herman Trelle, ki ima nevenljive zasluge za kanadsko poveljedelstvo, se je pridružil kanadski armadi. — Njegova farma pri Wembley, Alta., je vsem drugim za vzgled.

Herman Trelle, ki je bil par-krat proglazen za pšenicega kralja ter ima za kanadsko poljedelstvo velike zasluge, ne služi več svoj domovini kot poljedelski izvedenec, pač pa kot vojak.

Farmer Trelle je zapustil svoje zemljo ob Peace River v provinci Alberti ter je postal pri kraljevem kanadskem inženirskem oddelku — saper Herman Trelle.

Naloga inženirskih oddelkov je graditi ceste in mostove ter omogočiti prevoz vojaštva preko močvirij ali rek. V stari Avstriji so se imenovali ti vojski pionirji ter so imeli široko mrežo za sekanje grudeja. — Op. ur.)

Nekemu časnikarju je rekel Trelle:

"Ko sem začel dokazovati, da zamore v ozemlju pri Peace River uspevati žito vsake vrste, nisem storil tega toliko iz lastnega nagiba kot pa iz neke domorodne dolžnosti. Sedaj sem eden v množici vojakov, ki so trdno odločeni s krvjo braniti kanadski dominij pred katerikoli sovražnikom.

Za uspehe, ki jih je dosegel na svoji farmi pri Wembley, Alta., je bil proglašen v Chicag leta 1926, 1930, 1931, 1932, in 1936 za svetovnega pšenicega kralja. Poleg tega je do bil še sedemnajst drugih svetovnih prvenstev. Na farmi prideluje pšenico, oves, rž, lan in ječmen.

Zgoraj omejena odlikovanja niso bila prav lahko dobljena, toda čim napornejše je bilo delo, s tem večjo vsemu se ga je Trelle lotil. Ko pripoveduje, s kakšnimi napori je "postavil

ozemlje ob Peace River na zemljevid," se mu bliskajo oči ponoša in navdušenja.

"Vedno sem bil prepričan," pravi, "da bo Kanada postala največja proizvajalka pšenice na svetu. Kmalu so z glavami in mi niso verjeli. Treba jim je bilo torej dokazati."

"Kraljevskemu" nazivu so se pa pridružile še druge časti. Tekom zadnjih petnajstih let so si ogledali njegovo farmo poleg raznih drugih odličnih obiskovalcev tudi trije kanadski generalni guvernerji — lord Willington, earl of Bessborough in lord Tweedsmuir.

Sir Edward Beatty, predsednik Canadian Pacific železnice mu je omogočil brezplačno potovanje okoli sveta. Trelle in njegova žena sta prepotovala 27 tisoč milj.

Zivljenje v armadi ni za Trelle, ki je nedavno praznoval 45. obletnico svojega rojstva, nič novega.

Tekom svetovne vojne je bil član prvega častniškega večbalnega zbora, ustanovljenega na univerzi v Alberti. Pozneje je bil zbor priključen 66. bataljonu kanadske ekspedicijske armade.

Herman Trelle je bil rojen v ameriški državi Idaho ter je dospel v starosti štirih let s svojimi starši v Kanado.

Zdaj je njegovo ime znano mnogim kmetovalcem po vsem svetu. "Old Timers Association" v Alberti ga je imenovala za častnega člana.

Herman Trelle je prepričan, da je mesto Wembley oziroma njegova 700 akrov velika farma najkrajše in najprostror na svetu.

gel razviti vsled primerne organizacije in primernih transportnih sredstev.

Odkar so pa zgradili hotele in postavili kabine, zgradili ceste ter izboljšali železniške zveze—je smučarju mogoče v polni meri uživati ob pogledu na belo opojnost: nepregledne zasnežene gore in gorska pobočja ter belino in čistočo snega.

V bližino smučišč vozijo vsak dan posebni vlakci, ob sobotah in nedeljah se pa pomikajo po širokih cestah nepregledne procesije kar. Na blatnikih in

strehah so privezane smuči ter zavojni in zaboji živil in drugih potrebščin.

Prav izreden užitek je smučanje v jasnih zimskih večerih in nočeh. Iz Združenih držav prihaja vsako leto več športnikov—posebno smučarjev. Takoga izleta se ni še nihče ksal.

Slavni angleški pesnik Kipling je nekoč imenoval Kanado "Snežno gospo". In kar je res, je res: Ta "Gospa" je izredno postrežljiva gospodinja ter ima vedno dovolj prostora za svoje goste.

di vsepolno zimskih privlačnosti, kar velja prav posebno za parke v Rocky Mountains. Tam so na sneženih pobočjih igrišča ter milje in milje dolge proge za sankarje in smučarje. Hojo vkreber lajšajo športniki in premikajoče se vrvi. Smučar se v dolini take vrvi oprime, pa je v doglednem času brez vsakih težav zopet na vrhu.

Borba za prvenstvo v smučanju se je vršila lani v Banff narodnem parku, in so se je udeležili najboljši smučarji Severne Amerike. Iz Calgary in Edmonta v Alberti so vozili posebni vlakci, in smučarski vagoni so bili priključeni vlakom iz Vancouvera in Toronta. Dosti smučarjev je dospelo z avtomobili, na katerih je bilo opaziti ličenčne plošče iz vseh kanadskih provinc in tudi mnogih ameriških držav.

V Jasper narodnem parku je največje smučišče zapadnega

ROMAN —: Spisal: FRAN GOVEKAR.

30

In umaknil se je ženska ter diskretno naročil poslovojem ali blagajničarjem:

"Prosim, zavijte vse in pripravite račun. Kasneje se vrnem in plačam. Naročene reči pa mi pošljite na moj naslov na Goričane!"

Zvečer se je domeni Olga in materjo zaradi poroke in cerkvenih prigrasil. Poroka naj bi se vršila na Goričanih, poročal naj bi Rožanec. Olgi za pričo naj bi bil stric, davčni nadupravitelj Tratar, njenemu prijatelju sodnik iz K.

Olga je okrenila temno zardeli obraz, a molčala.

Tako je Novak odpotoval zadovoljen in srečen domov. Ni ga nista vznemirjali Olgina otožnost in malobesednost. Vse neveste so zamisljene; ako niso otroško lehkomišne, si je razlagal. Olga seveda se trpi ob sponinili. Kot plevel si jih ruže iz svoje duše, a za vsakim sponinom ostaja rana, ki se mora šele zaceliti.

Svoji sreči pa je moral dati duška tudi s pismom, ki ga je pisal Rožancu:

"Vse je v redu; nakupljeno in naročeno. 1. avgusta popoldne naju poročijo v naši župni cerkvi sv. Martina. Sanjari kakor mlad pout. Pred par meseci sem mislil nanjo kot na ideal. Te dni pa sem ta svoj ideal že držal za roko in sem čul njene besede, da se ji niti misel ne vrača več v preteklost, nego da hrepeni le po bodočnosti ob moji strani —"

Rožanec ni čital dalje, nego je pismo zmečkal ter ga raztrgal na majcene kosčke.

A tudi Novak je prejel tiste dni pismo, ki ga je takisto ježno zmečkal in raztrgal. Pisal mu ga je "neznani prijatelj", ki želi najbojše.

"Gospod, ste mar ob pamet? Ali ne veste, v kakšno sramotno zvezo se podajate? Vaša takozvana nevesta je bila malone tri leta metresa znanega ljubljanskega tovarnarja Janka Stepšnika. Je rodila z njim otroka, ki bo zdaj okoli dve leti star. Toda vozarila se je tudi na sumljive izlete z zloglasnim bančnikom Tribnikom. Zadnje mesece pa se ni genila iz družbe tukajšnjega lepega kaplana. Zlobneži do tiptakajo o "turskem praporu", ki je prestal že več bitk. — Ni pa vse zlato, kar se sveti, in za najbolj nepristopno žensko krivko slikovite lepote je včasih skrita brezdanja pokvarjenost in ostudnost. — Gospod, prepričajte se o resničnosti teh navedb in se izpametujte! Škoda bi vas bilo!"

Novak je bil pismouk in je dejal.

"Ženska pisava! Gotovo bivaš Olgina tovarišica in morda celo "najboljša prijateljica." In res! res! so leteli papirčki po zraku.

Olga pa se je pomirjala. Imela je vsak dan toliko potov k šiviljam in trgovcem, da ni utegnila dosti misliti na Rožanca. Lotevala se je topa resignacija. Venomer si je ponavljala z desico in pripovedovala materi:

"Da, prekrasen vrt ima, poln sadnega drevja in gredic s cvetjem najrazličnejših vist. — Velikanski čebelnjak. — In na holmu lopo z divnim razgledom! In verando kakor zračni salon. Pa da vidiš moji sobi s kopalnico: razkošje! Da — in vse gospodanstvo, konjarna, hlev za govejo živino, vzorno mama. Česa takega sploh še nisi videla!"

Ponoči pa se je včasih prebudila in tiho jokala.

Ljubljana v juliju!

Domacini je ne cenijo. Kakor zakonec s krasno ženo so, ki je otopel za njene krasote. Samo še ljubosumen zna biti nanje. Sicer pa ga dolgočasi.

Bujno zeleni holm, ki ga venča kakor krona stari grad, povsod parki in gozdi z bobotnim drevjem, cvetnimi gredicami, belimi poti in zbori pojočih ptičev, povsod slikovite ceste tu stare, skrivnostne, poetične, ondi nove, moderne, križave s svojo poslovnostjo, a vse peštre in zanimive za tuje oko.

In ljubljansko dolino, ki sije toplo, vroče, a nikoli žgoče, s čisto italijansko tenommodrega neba. Prijeten hlad vlada zjutraj in na večer. Tu ni skoro nikoli zadušljive soparice, niti morilne pripeke, plavinski vzduh veje preko mesta z veličastnih snežnikov in zelenih visokih gora, ki obdajajo Ljubljano kakor slikovit venec, da se ga ne nagleda tuje. ki ima odprto dušo za naravne lepote. Ljubljana v juliju je idilsko letovišče. Kdor jo zna uživati, si ne želi nikamor iz nje.

Olga jo zna uživati.

Vsako leto iznova je po desetmesečni odotnosti na počitnicah odkrivala lepote svoje Ljubljane. Rada je posedala v Lattermanovem drevoredu, solnčnem in polnem svežega zraka, utapljač se v zelenju, ki jo je obdajalo krog in krog; poiskala si je rada zatišje v gozdu, poslušala je kose, penice stržke in ščirkavce, zasledovala z očmi skočne vervece, opazovala metulje in črtilje ter uživala dehtečo tišino sredi smrek in borovcev. In hodila je sama ali z materjo na Gočovec, ki skriva v sebi toliko slikovitih točk, razglednih prostorčkov, poživljajočega ozona, divjega cvetja in jagod, borovnic, malin, nrgolečih žuželk in spreletajčih se ptičev; hodila je na Francoske okope, tihe in tajnostne na Rožnik, ves solnčni in vedri.

S knjigo ali ročnim delom je posedala po klopih, zrla po ljubljanskem polju, uživala heroično slikovitost snežnikov in idiličnost hribovja s cerkvicami na njih vrhovih ter sanjari o bodočnosti. Ljubila je Ljubljano in bila uverjena da je njena sreča zvezana le s tem prijaznim mestom.

Zdaj se je poslavljala od njega. Drugače je odločila uroda, v Goričanih se zaključijo njegova življenja pot. Z Novakom. Z dlanjo si je zatislila oči, toda slik bodočnosti ni mogla zakriti v svoji duši. In vedno znova se je vprašala: "Je-li to — to res mogoče?" Jaz da naj živim z njim kot žena, čisto tako, kakor sem živea z Jankom?"

In domišljija ji je vrivala Novaka namesto Janka ona pa je stresala glavo: "Ne! Ne!"

(Nadaljevanje prihodnjich.)

Raznoterosti

POŠTNE MAČKE.

Vsi poznamo pošne golobe in pse, marsikdo je pa gotovo že slišal o čebelah, izvečbah in izučnih za pismošne. O pošnih mačkah pa še nedavno niso nič vedeli tudi v njihovi domovini Belgiji. Neki starjec mačk je opazil, da imajo te živali izredno razvit smisel za dom in da se večkrat vračajo domov tudi, če so bile odpeljane zelo daleč. Sicer pa je to tudi princip pošnega goloba in stari Belgijec je sklenil preizkusiti mačke.

37 mačk je odpeljal iz Lutitche na francosko mejo. Tam je obesil vsaki okrog vratu vrečico, potem jih je izpustil. In vse so se vrstile domov v enem do šest dni, toda samo dve sta še imeli za vratom pošno vrečico. Znano je, da mačke ne trpe na sebi ničesar. Zato ni čudno, da so se vse razen dveh odkrižale vrečice. Na vprašanje, ali moremo mačko porabiti v pošne namene, so odgovorile same nikalno v veliko razočaranje svojega rejca.

STRAŠILO V ATELJEJU.

V ateljeju neke slikarice v Rimu se je pripetilo nedavno nekaj strahotnega. Mlada umetnica se je vračala z veselo zabave v poznih nočnih urah in sklenila je preslikati ozadje portreta drage sorodnice. Hotela ji je portret pokloniti. Tako je mislila umetnica, drugače pa skrivnostni neznavec, ki je hotel izrabiti sliko za svoj naer. Velik portret, predstavljajoč sivo laso ženo, je služil neznancu za dobro kritje. Za sliko se je namreč skril vlomilec. Najprej je izrezal iz platna oči in skozi dve luknjičji je opazoval umetnico kaj dela. Pozneje se je izkazalo, da je imel namen umoriti jo.

Mlada umetnica je vsa prestrašena opazovala, kako se premikajo oči njene slike. Ni pa izgubila prisebnosti. Prenevala je veselo popevko in kakor da išče nekaj v sosedni sobi, je prestopila prag ateljeja. V naslednjem trenutku je na vso moč zakrčila. Prihiti so sosedje in jo našli onesveščeno. Vlomilec si v strahu pred policijo ni mogel drugače pomagati kakor da je skočil iz tretjega nadstropja na ulico, kjer je obležal s polomljenimi udi. Prihiti je policija in uvedla preiskavo. Izkazalo se je, da gre za nevarnega tolovaja, ki ga je že do go iskala. Mož se je ugrunjal. Presenetila ga je hladnokrvnost mlade umetnice. Portret z izrezanimi očmi je zdaj razstavljen v kriminalnem muzeju v Rimu.

BOJ ZA NEVESTO.

V bolgarskem mestu Sokolov je nastala prava vojna proti manjšemu sosednemu mestu. Vzrok za to je bila lepa mlada žena. Sin bogatega kmeta iz Sokolova jo je hotel imeti za ženo, ona pa ga ni marala, ker si je že izbrala ženina iz sosednjega mesta. V borbo med tekmečema so se vmešali tudi starši in so razadnje določili, da mora dobiti njeno hčerko bogat nšadnec iz Sokolova. Vse so pripravili za svatbo. Skoro celo mesto so povabili. V tistih krajih je navada, da ženine ne sme videti neveste na poročni dan pred poroko. Šele po končanem obredu jo lahko vidi. Do takrat je nevesta zastrta z gostim pajčolanom.

Tako je bilo tudi pri tej svatbi. Ko so svatje krenili proti cerkvi, je nekdo iz radovednosti privzdignil nevestin pajčolan. Vsi so zastrmeli. K poroki ni šla prava nevesta, temveč so zagledali pod pajčolanom moški obraz. Mladenec, sorodnik tistega fanta, ki ga je imela nevesta rada, je sodeloval pri ugrabitvi neveste in se je sam preoblekel v njeno obleko, da bi čim dalje zadrževal svate.

Preden so se svatje prav zavledli, jo je mladenec popihal. Takoj so sklenili masčevanje. Organizirali so pravi bojni pohod na sosednje mesto, odkoder so bili ugrabitelji njihove neveste. K sreči so to zvedele oblasti in so preprečile prelivanje krvi.

DOLGE IN KRATKE VOJNE.

Mehiško-ameriška vojna, ki je izbruhnila leta 1846, je trajala poldrugo leto, krimska vojna leta 1854 pa dve leti. Ameriška državljanska vojna l. 1860 je bila daljša; trajala je pet let.

Nemško-francoska vojna leta 1871 je trajala samo šest, kitajsko-japonska vojna leta 1894 pa osem mesecev. Špansko-ameriška vojna, ki se je končala tragično za špansko posest v Ameriki leta 1898, je trajala samo 4 mesece. Transvaalska vojna je bila daljša. Trajala je dve leti in pol.

Rusko-japonska vojna l. 1904 je trajala poldrugo leto, druga balkanska vojna leta 1912 je bila zelo kratka. Samo šest tednov je trajala, potem je bila končana. Svetovna vojna je bila kakor vsi vemo, dolga; trajala je štiri leta, tri mesece in en dan. Poljsko-ruska vojna leta 1918 je trajala 18 mesecev, vojna za Veliki Čako v Južni

Ameriki je trajala tri leta, italijansko-abesinska vojna je bila končana v sedmih mesecih, španska državljanska vojna je trajala dve leti in osem mesecev. Kitajsko-japonska vojna, ki je izbruhnila leta 1937, traja zdaj že tri leta in se je noče biti konec. Rusko-finska vojna je trajala lani štiri mesece. Kako dolgo bo trajala sedanjaja vojna, ki dobiva čedalje bolj obeležje svetovnega spopada, o tem si menda niso na jasnem na nobeni strani, ki je udeležena pri tem strašnem obračunavanju.

TREBA BO STISNITI PASOVE.

Medtem, ko je bilo v prvem letu vojne na Angleškem življ v izobilju, opozarjajo zdaj odločnojoč činitelji prebivalstvo v tej deželi, da je treba začeti s smotreno štednjo tudi v prehrani. Mini-ter za prehrano lord Woolton izdeluje načrt za skrčenje dosedanjih obrokov.

V prvi vrsti se bodo morali Angleži omejiti v porabi gnjati in jajec, ki se težko dobe ter jih zavoljo tega smatrajo za na pol luksuzno hrano. Londonška vlada polaga namreč največjo važnost na to, da ima dovolj ladij za dovoz streliva, orožja in letal iz vseh delov imperija ter iz Amerike, zato je za prevoz življ iz prekomorskih dežel čedalje manj prostora na ladjah.

"Daily Mail" odkrito piše, da se Angleži lahko še nekoliko omejijo v porabi življ, ne da bi to občutili kot pomanjkanje.

TRIDESET BURNIH DNI.

V Vichyju je izšla nova knjiga, delo bivšega poslanca Montignya, ki vodi sedaj informacijsko in propagandno službo francoske vlade. V tej knjigi ki zbujajo veliko pozornost, opisuje burno zgodovino Francije med 15. majem in 15. junijem, torej v dobi, ko je dežela doživljala zmelo poraza. Iz te knjige podajamo dramatski opis dvogovora, ki sta ga imela Laval in Lebrun, ko se je ta pripravljal v Bordeaux za beg v severno Afriko.

19. junija niso francoski pooblašenci za premirje dobili še nobenega stika z nemško delegacijo. Dan je prešel nemirno. Penoči so se pojavili nad Bordeauxom bombniki. Dan nato je Lebrun telefoniral ministru Albertu: "Ni mogoče dalje čakati. Nemci prihajajo bližje, moj voz čaka. Odpeljati se hočem v Port Vendre, od koder me bo torpedovka prepeljala v Alžir."

Albert je Lebruna rotil, naj počaka še do popoldneva. Nekoliko ur pozneje so prebrali poslancem sledeče sporočilo: "Predsedniki se odpeljujejo, da odidejo na krov "Massilla" bo prepeljala v Maroko parlamentare, ki bi hoteli spremljati vlado. Drugim je na prosto dano, da ostanejo. Maršal Petain ostane, dal bo pa Chautemps pooblastilo za Alžir." To sporočilo je bilo Heriotov manever. Na Lavalovo pobudo je odšla skupina parlamentarcev k Petainu in mu izjavila, da ostane. Zvečer je Lebrun ponovno silil k odhodu, pa je tega spet za kratek čas preložil. Med tem so odšli Daladier, Mandel, Jean Zay in okrog 80 parlamentarcev, uradnikov itd. na "Massello". Heriot je sklenil v zadnjem trenutku, da ostane še nekaj časa v Bordeauxu, njegova prtljaga je z "Massello" sama odpotovala. Jeanne-nay, ki je bil že na poti v avtomobilu, se je isto tako vrnil.

Naslednji dan je skupina poslancev z Marquetom, Pietri-jent in Bonnetom na čelu stopila k Lebrunu. Ne da bi se ozirali na protokolarne predbi-se, so ga obkročili in Laval je začel: "Prišli smo, da bi protestirali proti vašemu nameenu, da odpotujete, in vas pozvali, da ostanete."

Lebrun je molčal. Laval je nadaljeval: "Ne morete in ne smete odpotovati. Ne trpimo,

SLOVENSKO - AMERIKANSKI

Koledar 1941

:: ZA LETO ::

Pestra zbirka kratkih povesti, zanimivih člankov in poljudnih razprav iz zgodovine, zemlje- in narodo-pisja; kratkih zanimivosti iz vseh dob in delov sveta... Informativna knjiga za vsakega rojaka, ki zasleduje svetovne dogodke.

Citajte zanimiv članek:
"O LOVU IN LOVCIH,"
ki ga je spisal Fr. Troha.

Slovenic Publishing Company

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Cena 50c

Vsoto lahko pošljete v znakah po 2 oz. 3 cente, če prebivate v Združenih državah.

Posebna priloga:

Trije zemljevidi v barvah: EVROPA LETA 1914; EVROPA PRED SE-DANJO VOJNO; EVROPA L. 1940

NAROČITE GA ŠE DANES

Slovensko-Amerikanski Koledar za l. 1941, Velika Blaznikova Pratika za l. 1941, in Priročni Atlas (38 barvanih zemljevidov) — vse skupaj \$1.

da bi vlada s tem skoraj sleparskim manevrom odšla v Afriko, da bi nadaljevala vojno, ki je nemogoča."

Lebrun je odgovoril: "Položaj ni tako preprost. Nekatere lahko odpotujete, drugi lahko ostanejo."

Laval ga je prekinil: "S tem, da vzame predsednik republike državne pečate s seboj, odnaša tudi vlado. Ali hočete z odhodom v Afriko obnoviti Reynaudovo in Churchillovo politiko? Pravice do tega vam pod nobeno pretvezo ne priznam." Laval je znižal glas in dejal presunjeno: "Prihajam s elermontske ceste. Videl sem prizore poraza. Potolčeni smo." Potem s trdnim glasom: "Sedaj moramo od te dežele rešiti, kar se da. Ne služimo Franciji, če jo zapustimo."

Lebrun je zavpil: "Sovražim jih za vse hudo, ki so ga stori-li Franciji." S temi besedami se je pogovor končal. Mož za možem iz delegacije se je, do dna vzburkan, poslovil od Lebruna. Tudi Laval se je obrnil k vratom. Tedaj je predsednik Lebrun napravil nekoliko korakov proti njemu in mu podal obe roki. S tem je padla odločitev. Lebrun je ostal in našel, da bi se Francija še nadalje borila na angleški strani, je padel v govorov z nesigurnimi beseda-

mi. Laval je spet silil vanj: "Vaša dolžnost je, gospod predsednik, da sledite maršalovnemu vzgledu. Če hočete odpotovati, je to vaša pravica, toda to smete storiti le kot zasebnik. Podajte svojo ostavko." Sklonil se je k predsedniku in dodal roče: "Ne poslušajte nasvetov tistih, ki so našo deželo privedli do prepadu. Zakaj ste jim sledili toliko časa?"

Lebrun je zavpil: "Sovražim jih za vse hudo, ki so ga stori-li Franciji." S temi besedami se je pogovor končal. Mož za možem iz delegacije se je, do dna vzburkan, poslovil od Lebruna. Tudi Laval se je obrnil k vratom. Tedaj je predsednik Lebrun napravil nekoliko korakov proti njemu in mu podal obe roki. S tem je padla odločitev. Lebrun je ostal in našel, da bi se Francija še nadalje borila na angleški strani, je padel v govorov z nesigurnimi beseda-

ZGODOVINSKI ROMANI

SVETOVNOZNANEGA POLJSKEGA ROMANOPISCA

Henrika Sienkiewicza

PO POSEBNI CENI

KRIZARJI

I. in II. zvezek, broš. ... \$3.75

MALI VITEZ
Vezano \$3.25

NAROČITE PRI:

Slovenic Publishing Company

216 W. 18th Street New York

DARILNE POSILJATVE v JUGOSLAVIJO in ITALIJO

100 DIN.	—	—	\$ 2.20
200 DIN.	—	—	\$ 4.00
300 DIN.	—	—	\$ 5.85
500 DIN.	—	—	\$ 9.25
1000 DIN.	—	—	\$18.—
2000 DIN.	—	—	\$35.—
5000 DIN.	—	—	\$85.—

V DINARJIH

V LIRAH

50 LIR	—	—	\$ 2.90
100 LIR	—	—	\$ 5.—
200 LIR	—	—	\$ 9.50
300 LIR	—	—	\$14.—
500 LIR	—	—	\$22.50
1000 LIR	—	—	\$44.—
2000 LIR	—	—	\$87.—

Ker zaradi položaja v Evropi parniki redno vozijo, tudi za izplačila denarnih posiljatev vzame več časa. Zato pa onim, ki žele, da je denar naglo izplačan, priporočamo, da ga pošljejo po C A B L E ORDER, za kar je treba posebej plačati \$1.—.

Vred razmer v Evropi ni mogoče v Jugoslavijo in Italijo nakazati denarja v DOLARJIH, temveč samo v dinarjih oz. lirah. Isto velja tudi za vse druge evropske države.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
111 POTNISKI OBDELEK 111
216 West 18th Street, New York